

Ophyra aenescens (Wiedemann)

– en nearktisk flue med etableringsmuligheder
i Danmark? (Diptera, Muscidae)

af VERNER MICHELSEN

(With a summary: *Ophyra aenescens* (Wiedemann),
a nearctic fly being established in Denmark?)

Medlemmer af slægten *Ophyra* Desv. er som imagines saprofage; dette gælder også larver i 1. og 2. stadium, mens de fuldvoksne larver er zoofage. Som ynglemedium gælder henfaldende organisk materiale af forskellig art: ådsler, ekskrementer, fuglereder, menneskebetonet affald etc. Nogle arter har i anvendt entomologisk litteratur fået status som synanthrope fluer med mulig hygiejnisk-epidemiologisk betydning. Dette gælder bl. a. *O. leucostoma* (Wied.), en blåsort metalskinnende, 5–7 mm lang flue med røgfårvede vingskæl og sorte palper. Den er, som hidtil eneste kendte repræsentant for slægten i Danmark, almindelig udbredt over hele landet, gerne i tilknytning til husdyrbrug, hvor egnede ynglemidler forefindes, f. eks. svinegødning (Thomsen & Hammer, 1936).

Nu må det imidlertid konstateres, at endnu en repræsentant for slægten, nemlig *O. aenescens*, har sin forekomst i Danmark. Den skelnes let fra *O. leucostoma* ved at være grønligt metalskinnende med hvide vingskæl og gule palper. Denne arts oprindelige hjemsted ligger sandsynligvis på det nordamerikanske kontinent, men takket være menneskelig aktivitet og artens synanthrope tilbøjeligheder er den i dag vidt udbredt i Sydamerika (Oliveira, 1941) og på øerne i det østlige stillehavsområde (Sabrosky, 1949).

Forekomst i Europa

Angivelsen »Europa centr.« for forekomsten af *O. aenescens* indenfor det palaearktiske område (Stein, 1907) refereres til af Séguy (1937) og Sabrosky (*l.c.*), men accepteres ikke af Henning (1962). Sidstnævnte påpeger imidlertid muligheden for, at arten kunne blive indslæbt til Europa. To

Ophyra aenescens i Danmark

år senere stadfæstes denne formodning, idet Saccà (1964) rapporterer om *O. aenescens*' forekomst på flere lokaliteter i provinsen Latina syd for Rom. Stein & Knoll (1972) beretter om fluen fra en lokalitet nær Frankfurt am Main. Yderligere oplysninger om *O. aenescens*' forekomst i Europa foreligger mig bekendt ikke.

På Zoologisk Museum, København, befinder der sig imidlertid en ♀ fra Spanien mærket »Spain, Almeria, Cabo de Gata, 0–50 m, 24. March 1966, Leif Lyneborg«. Dette eksemplar er hos Lyneborg (1970) fejlagtig opført som *O. capensis* (Wiedemann).

Det anses af forf. for mest sandsynligt, at *O. aenescens*' optræden i Europa er af ny dato. Et relativt iøjnefaldende dyr med tendens til masseoptræden på egnede biotoper undgår næppe entomologers opmærksomhed gennem længere tid.

Forekomst i Danmark

Forf. har ved to lejligheder konstateret *O. aenescens*' forekomst her i landet. Første gang, 26. juli 1972 i Lysabild på Als, sås fluen ved et fjerkræbrug. Dyr af begge køn forekom på buskvegetation sammen med flere *O. leucostoma* og *Hydrotaea dentipes* (Fabricius). Endvidere sås hanner af de to *Ophyra*-arter i en karakteristisk svirreflugt, som indenfor *Muscidae* ofte udøves af *Azelia*-, *Ophyra*- og *Hydrotaea*-arter. Desværre blev kun en enkelt ♂ af *O. aenescens* indsamlet ved denne lejlighed. Eksemplaret blev kontrolbestemt af Mr. A. C. Pont (British Museum, London), som hermed bringes en tak.

Anden gang, 20. august 1974, blev *O. aenescens* fundet i antal indvendig i vinduer på banegården i Esbjerg. Der blev taget 2 ♂♂ og 1 ♀.

Biologi

Ynglemedier som akkumuleret fjerkrægødning og køkkenaffald på lossepladser synes særlig favorable for *O. aenescens*. Fra West Virginia og Kansas oplyser Schoof *et al.* (1954), i en undersøgelse over forskellige substraters relative flueudviklende betydning i urbane områder, at *Ophyra*-arter, bl. a. *O. aenescens*, udgjorde en vigtig bestanddel af fluefaunaen i prøver af kyllingegødning. Eastwood *et al.* (1966) kommer til et lignende resultat ved en undersøgelse i Californien over midler til forebyggelse af flueudvikling i fjerkrægødning. Johnson & Venard (1957) beretter om fluen fra en losseplads i Ohio, hvor larver og imagines i stort tal fandtes aktive vinteren igennem takket være varmeudviklingen i det gærende substrat.

Også i Europa har *O. aenescens* gjort sig bemærket ved sin masseoptræden. Saccà (*l.c.*) skønner, at den udgjorde 95 % af fluebestanden på en losseplads i en skov. Stein & Knoll (*l.c.*) konstaterer – ligeledes på en losseplads – at *O. aenescens* udgjorde 5,1 % på årsbasis af et fluemateriale indsamlet i fangskåle. I første uge af november dominerede den med 29,9 % af det indfangede materiale.

Muligheder i Danmark

O. aenescens optræder normalt under varmere himmelstrøg end det danske, og den ville under naturlige omstændigheder næppe kunne tolerere en dansk vinter. Men tager man i betragtning dens forkærlighed for store sammenhobninger af henfaldende organisk materiale, i hvilke der gerne eksisterer et gunstigt mikroklima for termophile dyr, må det anses for sandsynligt, at fluen kan etablere sig herhjemme.

SUMMARY

Ophyra aenescens (Wiedemann), a nearctic fly being established in Denmark? (Diptera, Muscidae).

O. aenescens is now for the first time recorded from Denmark and Spain. In the Zoological Museum, Copenhagen, there is one female specimen labeled »Spain. Almeria. Cabo de Gata, 0–50 m, 24. March 1966« collected by Mr. L. Lyneborg. In Denmark the species appeared abundantly in two places: in South Jutland on the isle of Als, July 26th 1972, at a chicken farm, and in West Jutland, Esbjerg, August 20th 1974. Notes on distribution and bionomics outside Denmark are given, and it is suggested that populations of *O. aenescens* may be established in Denmark associated with dumps or piled poultry manure.

LITTERATUR

- Eastwood, R. E., Kada, J. M. og Schoenburg, R. B., 1966: Plastic tarpaulins for controlling flies in stockpiled poultry manure fertilizer. *J. econ. Ent.*, 59: 1507–1511.
- Hennig, W., 1955–64: Muscidae. In Lindner, E. (ed.): *Fliegen palaearkt. Reg.*, 7(2), 1110 pp. Stuttgart.
- Johnson, W. T. og Venard, C. E., 1957: Observations on the biology and morphology of *Ophyra aenescens* (Diptera: Muscidae). *Ohio J. Sci.*, 57: 21–26.
- Lyneborg, L., 1970: Some Muscidae from Southern Spain, with descriptions of six new species (Insecta, Diptera). *Steenstrupia*, 1: 29–54.
- Oliveira, S. J. de, 1941: Sôbre *Ophyra aenescens* (Wiedemann, 1830) (Diptera: Anthomyiidae). *Archos Zool. Est. S Paulo (Revta Mus. Paul., Tomo 25)*, 2: 341–355.
- Sabrosky, C. W., 1949: The muscid genus *Ophyra* in the Pacific Region (Diptera). *Proc. Hawaii. ent. Soc.*, 13: 423–432.

Ophyra aenescens i Danmark

- Saccà, G., 1964: Nota sulla presenza in Europa di *Ophyra aenescens* Wied. (Diptera, Muscidae). *Riv. Parassit.*, 25: 295–296.
- Schoof, H. F., Mail, G. A. og Savage, E. P., 1954: Fly production sources in urban communities. *J. econ. Ent.*, 47: 245–253.
- Séguy, E., 1937: Fam. Muscidae. In Wytsman, P. (ed.): *Genera Insect.*, 205, 604 pp. Bruxelles.
- Stein, P., 1907: In: *Katalog der paläarktischen Dipteren*, 3, 828 pp. Budapest.
- Stein, W. og Knoll, K. H., 1972: Zum ersten Auftreten von *Ophyra aenescens* (Wiedemann) (Dipt., Muscidae) in Deutschland. I. Phänologie auf einer Mülldeponie. *Z. angew. Zool.*, 59: 433–438.
- Thomsen, M. og Hammer, O., 1936: The breeding media of some common flies. *Bull. ent. Res.*, 27: 559–587.

Forfatterens adresse/Author's address:
Zoologisk Museum, Universitetsparken 15,
2100 København Ø, Danmark.